

TEMET KFT. ÓVÓHELYI FILOZÓFIÁJA

Dr. Horváth Tibor mk. alezredes

A béke csak álomkép a világ jelentős részén. A nukleáris fegyvereket a II. világháború óta ismerjük; a vegyi és biológiai harci eszközök széles skálája található meg a Föld számos országában. Ezek nem ismernek határokat. A hagyományos harcászat erejét is közelről láthattuk a balkáni konfliktus idején.

Manapság, amikor a világválság nem potenciális lehetőség, a védelmi felmérések a helyi konfliktusok forgatókönyvére koncentrálnak, amely konfliktusok bárhol kitörhetnek. Ezek minden idők leghatékonyabb fegyvereivel folytathatnak le, minden jelenleg ismert kémiai vagy biológiai hadviseléssel. Bármilyen esetben, még a legpontosabb, „sebészeti” katonai célpontrombolásra kialakított fegyver esetében sem lehet a lakosok biztonságát védett létesítmények (speciális erődítési létesítmények, óvóhelyek) nélkül garantálni. A civilek szenvednek legnagyobb mértékben a modern hadviselésben.

Másik forgatókönyv szerint egy nukleáris erőmű felrobbanása, vagy mérgező anyagok megjelenése a veszélyforrás végtelen baleset vagy terroristák akciója miatt. Ezekben az esetekben hosszan tartó és nagy kiterjedésű hatásról lehet szó. Az erődítési építmény kialakítása messze a leghatékonyabb védelem ezek ellen a nem várt balesetek ellen is.

1. számú ábra Szűrő-szellőző berendezés

Komoly ipari katasztrófákra gondolt az Európai Unió, amikor a Seveso-I-II direktíváról döntött, amely egy gázmentes, légszűrővel ellátott helyiséget ír elő az elzárkozás idejére.

A modern védett létesítményeket úgy tervezik, mint egy ipari folyamatot, melynek célja az emberek túlélésének biztosítása. Krízishelyzetben a masszív erődítési létesítmények speciális belső berendezésekkel ellátva alakítják a védelmi határt a külső és a belső, védett tér között a kívánt minőségben az élő erő, vagyontárgyak, berendezések és létfenntartó rendszerek számára minden megsemmisítő faktor hatásával szemben.

Miért építenek Finnországban óvóhelyeket? Finnország Belügyminisztériumának Védelmi Osztálya a II. világháborús tapasztalatok alapján döntött óvóhelyek építése mellett. A II. világháború idején Helsinkiben nem voltak óvóhelyek, de az emberek a pincékben homokzsákokkal megerősített tereket alakí-

tottak ki. A Védelmi Osztály veszteség analízist készített, s ez megerősítette, hogy az óvóhelyek jelentős mértékben csökkentik a civil lakosság veszteségét.

Az eltévedt lövedékek, rakéták elleni védekezés is komoly oka az óvóhelyek építésének, hiszen Finnországnak atomrakétákkal rendelkező szomszédai vannak. Válságidőszakban fel kell készülni a hagyományos fegyverek elleni védekezésre is. Atomerőmű balesetek esetén a leszálló radioaktív por és eső ellen is kiváló védelmet biztosítana a védett létesítmények. A szomszédos országokban számos régi atomerőmű van, amelyek komoly kockázatot jelentenek

2. számú ábra Védőajtók

Folyamatosan nő a biológiai hadviselés veszélye, s ez is erősíti az irányzatot, amely az erődítési létesítmények építése mellett szól, hiszen így sokáig teljesen elzárt térben tud tartózkodni a személyi állomány, a lakosság.

Min alapul a kéthetes elzárkózási idő? Ezt az időtartamot a különböző fenyegetettségi képek alapján alakították ki Az atombaleset szennyező anyagai

két hét alatt oly jelentős mértékben gyengülnek, hogy az emberek elhagyhatják a létesítményeket.

Válsághelyzet esetén a speciális erődítési létesítményeket két hétre elegendő élelemmel és ivóvízzel látják el, valószínűsítve, hogy rövidebb tartózkodási idő is elegendő, ám az atombaleset, atomfegyver és biológiai fegyverek maximális védekezési időt is igényelhetnek. A vezetési pontoknál háromhetes tartózkodási időre készülnek fel.

METRO óvóhelyek költségei: A hagyományos óvóhelyek a hozzájuk kapcsolódó ingatlan építési költségeinek 1-2 %-át igénylik. A teljes beruházási költséget tekintve a metrókban kialakított óvóhelyek költségarányai még alacsonyabbak, 1 % alattiak.

A mai létesítményekkel szemben támasztott követelmények között szerepel a biztonságon túl a többcélú hasznosítás is. Egy óvóhely lehet garázs, uszoda, konditerem, konferenciaközpont, mozi, stb. A gyors reagálás a ma élők alapkövetelménye a hétköznapiak során is. Az óvóhelyeket pár éve még 48 óra alatt lehetett/kellett tudni üzembe helyezni, ma az elzárkózást például Finnországban 5-10 perc alatt meg kell oldani.

Felhasznált irodalom:

1. www.spoffice.hu
2. www.maszer-vedep.hu
3. Dr. Horváth Tibor: Óvóhelyek tervezésének, méretezésének jogi alapjai. Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények 2. évfolyam 1. szám. Budapest, 1998.
4. Horváth Tibor: Különféle fegyverek, fegyverrendszerek átütőképessége, értékelés erődítési szempontok alapján. (METRO mint polgári védelmi létesítmény). Tanulmány. Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem. Budapest, 1997.

5. Horváth Tibor: Különféle fegyverek, fegyverrendszerek átütőképessége, értékelés erődítési szempontok alapján II. Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények 2. évfolyam 2–3. szám. Budapest, 1998.